

Ūdenssaimniecība un kanalizācija Cēsu novadā

Reformas un reorganizācijas Cēsu novada pašvaldībā turpinās, jo vēl ir vairākas jomas, kur nav pieņemts nākotnes darbības redzējums. Dažās nozarēs turpinās diskusijas, bet, piemēram, par komunālo saimniecību jau sen pateikts, ka tās reorganizācija atlikta uz kādu tālāku laiku. Katrā ziņā tā nav tuvāko gadu prioritātē, un, iespējams, šajā sasaukumā par to pat netiks lemts. Tomēr joma nav nolikta aizmirstībā, un, kā saka Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Ainārs Šteins, komunālās sfēras nākotnes modelis nepārtraukti ir darba kārtībā.

Par situāciju siltumapgādē jau esam rakstījuši, šobrīd par ūdensapgādi un kanalizāciju. Tā visur ir pašvaldības kapitālsabiedrību (Cēsis, Līgatne) vai apvienību pārvalžu komunālo dienestu pārziņā.

A. Šteins sarunā ar "Druvu" norāda, ka šobrīd pašvaldība pieņemusi lēmumu, ka no 1. aprīļa "Vinda" pārņem ciemata

"Agra" tīklus un norēķinus, un uzsākta izpēti, lai saprastu par iespējamo Priekuļu ciema ūdenssaimniecības pakalpojumu pārņemšanu. Priekuļu ciems izvēlēts tāpēc, ka tur ir nosacīti lielākā ūdenssaimniecība ārpus pilsētas un šis areāls samērā pašsaprotami varētu tikt nodots pašvaldības kapitālsabiedrībai "Vinda". Jo vairāk tāpēc, ka kanalizācijas sistēmas jau pirms vairākiem gadiem tika saslēgtas kopā.

"Tiek domāts arī par tālākiem soļiem, bet tie nedrīkst būt sasteigti," saka A. Šteins. "Katrš process rūpīgi jāizvērtē no visiem skata punktiem, jo katrā apvienībā pārvaldē situācija ir nedaudz atšķirīga. Tur šo pakalpojumu nodrošina komunālās nodaļas, kam ir arī citas funkcijas: ceļu uztu-

Septiņas reizes jānomēra

rēšana, teritoriju labiekārtošana, siltumapgāde un vēl citas. Nedrīkstētu būt tā, ka, nododot vienu pakalpojumu citam operatoram, sadārdzinās cits pakalpojums. Teiksim, nododot cita apsaimniekošanā ūdenssaimniecību, sadārdzinās siltumapgādi. Tāpēc katrā situācija rūpīgi jāizvērtējama no finansiālā aspekta, jo kaut ko reformēt tikai reformas dēļ ir visaplāmākais solis. Ja kaut ko darām, jābūt reāliem ieguvumiem, šajā gadījumā jāiegūst pakalpojuma saņēmējiem, lietotājiem. Pakalpojumiem jābūt kvalitatīvākam un vēlamam arī lētākam, vismaz ne dārgākam, ņemot vērā šī brīža izmaksu pieaugumu. Šobrīd jautājumu ir vairāk nekā atbilžu, bet lēmām šo procesu sākam kustināt."

Tiek plānots, ka līdz 1. maijam par Priekuļu ciemu tiek izstrādāta ceļa karte, norādot visas darbības, kas jāizdara, lai gūtu pārlietību, vai šīs pārmaiņas ir ar ieguvumiem. Tad līdz 1. septembrim jāveic padziļinātā izpēte no visiem skatu punktiem, lai pēc tam prezentētu deputātiem, vai šīs saimniecības pārņemšana ir

ekonomiski lietderīga.

Vaicāts par situāciju ūdensapgādē un kanalizācijā apvienību pārvaldēs, A. Šteins norāda, ka visā novada teritorijā pakalpojums tiek nodrošināts, problēmu nav: "Vairākās vietās, pateicoties Eiropas Savienības fondu piesaistei, šī joma sakārtota un ir labā stāvoklī. Ir dažas apdzīvotas vietas, kur prasītos uzlabojumi, bet tas ir apvienību pārvalžu komunālo nodaļu pārziņā. Šogad lielas investīcijas paredzētas tikai Straupes ciema ūdenssaimniecībā, no citiem lielu pieprasījumu nav bijis. Pārgaujas novadā jau līdz šim šai jomai pievērsa uzmanību un pēc iepilnātajām investīcijām visā teritorijā saimniecība būs sakārtota."

Šī gada budžetā projekta "Ūdensapgādes, kanalizācijas tīklu un ielu apgaismojuma pārveve dzīvojamo māju kvartālā Straupes ciemā" realizācijai atvēlēti 655 600 eiro, bet projekta "Ūdens ietaises un tīklu izbūve "Pilsiems" Straupē realizācijai" - 130 000 eiro.

Vai nākotnē visā novadā būtu vienota sistēma, viens apsaim-

niekotājs, vienots tarifs? A. Šteins norāda, ka diezgan vai visur varētu ieviest vienotu sistēmu, katrs gadījums jāvērtē atsevišķi: "Zinu, ka ir novadi, kur iet uz vienotu tarifu visā teritorijā. No vienas puses, tas ir labi, bet to var atrisināt vien tad, ja ir viens pakalpojumu sniedzējs. Mēs par to vēl neesam diskutējuši, iespējams, varētu būt vairāki. Bet jāsaprot, ka, izvēloties vienota tarifa risinājumu, cietīs tie, kuriem tarifs ir krietni mazāks, proti, pilsētā dzīvojošie, jo tur patērētāju skaits krietni lielāks, tātad izmaksas zemākas. Eļot uz vienotu tarifu, pilsētnieki būtu zaudētāji. Iespējams, kādreiz arī pie tāda risinājuma nonāks, bet vispirms ir septiņas reizes jānomēra. Pie jebkuras reformas kāds ir ieguvējs, kāds zaudētājs, bet ieguvumiem noteikti jābūt lielākiem. Nedzīsim šo procesu mākslīgi uz priekšu, bet skatīsimies, vai ir jēga veikt pārmaiņas. Taču komunālā saimniecība paliks uzmanības centrā, un, ja kaut kur būs vajadzīgas investīcijas, pašvaldība tam līdzekļus atradīs." □

Pietrūkst profesionālu diskusiju

"Druva" vēlējās noskaidrot Cēsu pašvaldības SIA "Vinda" direktora Vara Adamsona viedokli par uzņēmuma iesaisti ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas reorganizācijā jaunajā novadā.

Vinš neslēpj, ka saziņā ar pašvaldību ļoti pietrūkst pilnvērtīgu, profesionālu diskusiju un līdz pat pagājušā gada beigām ar uzņēmumu par šiem jautājumiem nav runāts: "Varu droši teikt, ka pirmo reizi ar mums par to runāja 21. decembrī dalībnieku sapulcē, kurā bija jāapstiprina uzņēmuma budžets. Tad mums paziņoja, ka jau no 1. janvāra jāpārņem norēķini no "Agras", pat neiedziļinoties, ka tik īsā laikā to nekādi nav iespējams izdarīt. Tagad esam panākuši, ka tas sāksies no 1. aprīļa."

Stāstot par veiksmīgu sadarbību jebkuru partneru starpā, viņš min piemēru par celtniecību, kurā vienmēr ir trīs fāzes: izpēti, projektēšana un būvniecība.

"Pirmajā fāzē – izpēti – iespēja kaut ko ietekmēt ir gluži vai neizsmeļama, un tā ir jāizmantota, lai vēlāk nebūtu problēmu. Projektēšanā tā būtiski samazinās, un būvniecības sadaļā tā ir ļoti necīga vai nav vispār. Savukārt, ja skatāmies uz to no finansējuma piesaistes, izpēti procesā tā ir ļoti minimāla, bet vislielākā, protams, būvniecībā. Ja uz šo skatāmies kā uz mūsu sadarbību ar pašvaldību, jāteic,

ka izpēti sadaļā diemžēl iztrūkst, un tā ir lielākā problēma," norāda V. Adamsons.

Lai arī ar "Vindu" par ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas reorganizāciju nav runāts, uzņēmumā nav sēdējuši rokas klēpī salikuši, izpildījuši savu mājas darbu. Uzņēmums jau 2020. gada nogalē tolaik esošajam novadu pašvaldībām aizsūtījis ziņu, ka sakarā ar gaidāmo reformu vēlas satikties un pārrunāt situāciju ūdensapgādē un kanalizācijā.

"Pabijām Priekuļos, Vecpiebalgā, Līgatnē, mūsu birojā tikāmies ar Jaunpiebalgas pārstāvjiem, telefoniski runājām ar Amatas novada un Pārgaujas novada vadītājiem, jo kovida situācija neļāva tikties klātienē. Guvām zināmu iesaisti, bet pašvaldību vadītāji jau bija vienojušies, ka komunālajā saimniecībā reforma tik drīz nenotiks. Mēs varam un esam gatavi iesaistīties reformā, bet tam jānotiek sarunu, nevis norādījumu vai politisku lēmumu ceļā. Esam domei arī nosūtījuši vēstuli, kurā paskaidrojam, kādām jābūt darbībām, lai mēs varētu pārņemt kādu objektu, balstoties uz Ūdenssaimniecības likumu un citām prasībām," saka V. Adamsons.

Atbilstoši likumdošanai pašvaldībās kapitāla daļu turētāja lēmumus pieņem pašvaldības izpilddirektors. V. Adamsons neslēpj, ka ar pašvaldības izpilddirektoru Kasparu Auziņu viņiem nav izdevies atrast kopsaucēju: "Uzaicinājam viņu uz sarunu, izstāstījām, kā darbojas uzņēmums, kā funkcionē pilsētas ūdenssaimniecība, izvadījām, parādījām, bet... Vēl joprojām

nav parakstīts 21. decembra dalībnieku sapulces protokols, jo izpilddirektors vēlējās, lai tajā būtu minētas darbības, tostarp "Agras" pārņemšana no 1. janvāra, kam mēs nepiekrītam. Tagad bumba ir izpilddirektora pusē."

Atzīšos, mēs no savas puses domē neredzam profesionāli, ar kuru varētu runāt, kurš ieklausītos, vēlētos iedziļināties jautājumos, kas saistās ar šo jomu. Ir daudz jautājumu, ko vajadzētu ar pašvaldību apspriest, teiksim, par decentralizēto kanalizāciju. Vai par to, kā risināsim topošo prasību par dūņām, kas nāk no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Top Ministru kabineta noteikumi, valstī tiks noteikts, ka novadā jābūt vienai vietai, kur nonāk dūņas no visām attīrīšanas iekārtām un tur tiek veidota to atūdeņošana un apstrāde. Jau tagad būtu jā sāc vērtēt, kur un kā to darīsim novadā. Par to ir jārunā, jo Cēsu attīrīšanas iekārtās to nevar ierīkot, teritorija maza, piedevām applūstoša. Par šo jautājumu tika rīkoti semināri pašvaldībām, vai kāds no Cēsīm tur piedalījās, grūti teikt, bet ir skaidrs, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija šo jautājumu virzīs tālāk un risinājums būs jāatrod.

Un tādu jautājumu, ko risināt, diskutēt ar pašvaldību, ir daudz, bet tas nenotiek. Ir saprotams, ka novadu reformas sakarā jautājumu, problēmu netrūkst, bet arī šo jomu nevar atstāt novārt."

Pagājušā gada novembrī "Vinda" pašvaldībai iesniedza vidējā termiņa stratēģisko plānu, kurā neko par reformu neierakstīja, jo ar uzņēmumu par reformu nekas netika runāts. Arī tāpēc, ka komunālās saimniecības

reforma varētu būt pēc trim četriem gadiem, bet plāns paredzēts trim gadiem.

"Esam pašvaldībai norādījuši, ka turpmāko sistēmu pārņemšanai vajadzēs vairāk darbinieku, jo pirms pārņemšanas jāveic izpēte, ko nevar izdarīt ar esošo darbinieku skaitu. Uzņēmums ir veidots, lai apkalpotu Cēsis, tātad, ja gribam ko vairāk, būs vajadzīgi darbinieki. Bet tie var būt arī tie speciālisti, kuri jau strādā šajā jomā kādā apvienības pārvaldē."

Uzņēmējdarbības un attīstības komitejai stāstījām savu redzēju-

mu, kā varam darboties novadā. Varam veidot ārpiļšētas iecirkni, kas apkalpo konkrētās apdzīvotās vietas. Varbūt Piebalgas pusē pašvaldībā veido atsevišķu apsaimniekošanas sistēmu. Iespēju daudz, esam gatavi iesaistīties, bet tur nevar vienā dienā politiski nolemt, tas vispirms jāizdiskutē," norāda uzņēmuma direktors.

Klausoties V. Adamsona teikto, prātā nāk Mirttantes teiktās filmā "Limuzīns Jāņu nakts krāsā". Kad Ugis bija izvēcis no klēts visas mantas, viņa teica: "Vai tad es ko, vispirms izrunāties vajadzēja!" □

FAKTI

Laikā no 1996. gada līdz 2020. gadam pašvaldības kapitālsabiedrība "Vinda" realizējusi piecus ūdenssaimniecības attīstības investīciju projektu posmus Cēsīs un Cēsu aglomerācijā (ciemā "Agra" un vienu projektu Jāņmuižā). Kopējie ieguldījumi projektu ietvaros ir 17,4 miljoni eiro, no tiem gandrīz 10 miljoni eiro ir Eiropas fondu finansējums. Projektus īstenojot, izbūvēti jauni ūdensvada tīkli 14,9 km garumā, bet pārbūvēti 7,05 km garumā. Izbūvēti jauni kanalizācijas tīkli 25,8 km garumā, pārbūvēti 14,8 km garumā. Izbūvēti jauni spiedvadi 6,3 km garumā, pārbūvēti – 4,2 km garumā.

Uzbūvētas un rekonstruētas notekūdeņu attīrīša-

nas iekārtas, atdzelzotava, aku lauks, divas ūdens sūkņtavas, astoņas kanalizācijas sūkņu stacijas, veikta aizbīdņu nomaina ūdensvada tīklā, iegādātas jaunas tīklu apkalpošanas mašīnas un noplūžu meklēšanas iekārtas.

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA "Cēsu Druva".